

ALJAMUNKA MESTERFOKON

A Vass cipő zuglóí műhelyében a napsütéses februári időben is világosabb van, mint kint. Fontos a jó megvilágítás a precíz kézimunkához, a cipőkön ugyanis a legtöbb varrási munkát látható, amely ebben a minőségben csak tökéletes lehet. Talán az sem véletlen, hogy a legtöbb varga 50 év feletti mesterember, zömük erdélyi vendégmunkás, akik már évtizedek óta dolgoznak Magyarország világhírű cipőmanufaktúrájában.

Szöveg és kép - Páczai Tamás

Éles késsel szabják, milliméter pontossággal lyukasztott mintákkal, cirádákkal díszítik a gondal kikészített, tartós, 1,5 mm vastagságú felsőbőrt. A megvarrt felsőrészt kalapáccsal és fogóval, vas- és faszegekkel feszítik rá a kaptafára.

A kézi készítésű cipő lelke a ráma. A rámán varrott technológia szerint a 3 mm vastag, 18 mm széles bőrcsíkot kézzel a kaptafára feszített felsőrészhez és a talpbéléshez egyaránt

hozzávarrják. Erre erősítik és varrják fel a szimpla vagy dupla talpat és a sarkat. Az ún. gojzerverrott technológiával készült cipőnél a meghajlított ráma a felsőrészhez simul, varrás után a rögzített ráma kerül rá az első talp, majd még egy varrással a járótalp. Tehát, aki a gojzerverrott cipőt kezébe veszi, a talpon hármassal fonatú varrást lát, amely a hangsúlyozottan elegáns rámán varrott cipővel ellentétben inkább sportos jellegű.

A kaptafa határozza meg a kész cipő alakját, ugyanis erre feszítik fel a bőrt. Vass László főleg a kaptafáinak köszönheti híret, mert konfekciómódelljei a legtöbb esetben első próbáláskor is kényelmesek. Zuglóí üzemiében őrzik az egyedi rendelésű kaptafákat is.

A cipőkészítés egyik első fázisa a szabás. A minták alapján kivágott részeket külső bedolgozók varrják össze, ez nem a Vass-műhelyben történik. A legdrágább egzotikus bőr a krokodil, ebből is a bébikrokodil hasalja használható cipőkhöz, az idősebb példányoknál ugyanis már ez is szarusodik, ami nem hajlékony és a legjobb szike sem vágja át. Egy pár cipőhöz két krokodil kell, így érthető, miért kerül a legolcsóbb modell is 600 ezer forintba.

A megvarrt felsőrészek (kaptafára) kerülnek, ez a cvikkelás. Modellenként változó, de egy pár cipő felhúása átlagosan 1,5-2 órás művelet.

A munkások zöme a legtöbb folyamatot csinálja felváltva, a sepsiszentgyörgyi Dénes bácsi és felesége azonban csak rámáznak. Ahogy fogalmaz, „a ráma a cipő alapja, de ez egy olyan építkezés, ahol a tető [azaz a felsőrész] készül el hamarabb”. A székely mester 22 éve kezdett a Vass cipőnél dolgozni, a műhelyhez tartozó szuterénlakásban laknak. A szombatokat is ledolgozzák, így havonta egy hétre haza tudnak menni, hiszen „otthon is van dolog a házzal és a majorsággal”.

Rámázásra váró felsőrészek. A gyergyószárhegyi varga már nyugdíjaskorban van, rendszeresen jár haza. Falujában egyesületet hozott létre az útszéli fakeresztek megmentésére és felújítására. Szárhegy és környékén 30 keresztet hoztak rendbe, példájukat több székely faluban is követik.

Cipőnél aljamunkának nevezik, amikor a talp rákerül a rámára. Először ragasztják, majd kézzel össze is varrják. A jelenleg kapható legjobb minőségű német bőrtalpakat használják. Korábban a sarkakat is helyben gyártották, de az elmúlt években beszállítóktól vásárolják, ez egyszerűsíti a gyártás folyamatát.

Az utolsó folyamat a kikészítés. A szerkezetkész cipő bőrt felületkezelik, puhítják, majd többféle technikával kézzel fényesítik, végül sámfázzák és dobozzák. A képen látható cipő egyedi rendelésre készült, struccbőrből.

